

De casos comptats a tots tancats: la setmana que el cel ens va caure a sobre

- Una remor de trons llunyans es va transformar en una tempesta absoluta
- La immensa majoria de ciutadans no teníem ni idea del que ens arribava

Xavier Domènech
MANRESA

El dilluns 9 de març del 2020, fa tres anys menys cinc dies, era notícia destacada en aquest diari la manifestació feminista del dia abans, 8-M. «Tres mil veus clamen pels drets de la dona a Manresa», era el principal titular de la portada. En un quadre a una columna, a la meitat inferior de la pàgina, s'informava de la «crisi del covid-19» en aquests termes: «Catalunya suma 28 casos i arriba a 78, només cinc de greus». S'afegia que el dia abans havien mort set persones al conjunt espanyol, totes de més de 73 anys. Fora d'alguns científics, la immensa majoria de ciutadans, inclosos els responsables polítics, no sabíem el que estava a punt de passar.

Mirar sense veure-hi

I no és que manquessin elements per extreure conclusions documentades. Ja feia dies que el virus causava víctimes a la península italiana i que allà es dictaven mesures severes. Però l'existència del coronavirus i la seva capacitat d'escampar-se es coneixien des que, malgrat la censura, es va escapar de la Xina la informació sobre els estralls que estava causant i la reacció extrema dels governants. Llavors el comentari general atribuïa els decrets de confinament domiciliari al caràcter autoritari del règim de Pequín. No sabíem que faltaven poques setmanes per seguir aquí les seves passes.

Borses avall, alarma a Madrid

El dimarts dia 10 la principal notícia d'aquest diari ja era que «El coronavirus enfonsa les borses i tanca totes les aules de la comunitat de Madrid». Es parlava d'un balanç acumulat de tres morts al conjunt de Catalunya. A sota hi apareixia una foto de bates blanques, però no era de metges atenent malalts de covid sinó d'estudiants de medicina que començaven les seves pràctiques a Althaia. No sospitàvem que el personal sanitari, desbordat i desprotegit però incondicional, seria un gran protagonista en les setmanes que s'acostaven, que els aplaudiríem cada vespre des dels balcons, i que quan tot hagués aca-

Amb el que ja sabíem de Xina i Itàlia no és que manquessin elements per extreure conclusions documentades

Parlàvem de tot el que aprendríem travessant el tràngol i com serien de diferents les coses quan hagués passat

bat els tornàrem a deixar sols amb les seves demandes històriques.

El dimecres dia 11 el diari obria informant que a Igualada hi havia quatre infectats a l'hospital i un cinquè a casa seva. S'havia decretat que tots els encontres esportius es fessin a porta tancada i s'havien restringit les activitats i les visites a les residències d'avis.

La tragèdia de les residències

No sabíem que les residències d'avis es convertirien en trampes mortals per a milers de residents, amb un balanç esgarrifós de patiment físic i psicològic davant la desesperació dels familiars i dels cuidadors, víctimes també. Que els nets saludarien a través dels vidres de les finestres uns avis que, de vegades, preguntaven què havien fet mal fer perquè els castiguessin sense sortir.

La foto de portada mostrava com es prenien la temperatura a la visitant d'una residència; no portava mascareta perquè encara no se sabia gran cosa del virus i de la seva transmissió. En aquells moments més aviat es parlava d'extremar la higiene i fregar-se les mans constantment amb desinfectant, perquè s'especulava que el patògen es transmetia per contacte i es disposava a les superfícies. No va ser fins més tard, a mesura que els estudis avançaven, quan vam entendre que el problema eren els aerosols de la respiració, les gotetes microscòpiques que queden surant quan exhalim i que inspirem sense adonar-nos-en. I llavors les mascaretes van ser objecte d'especulació immor-

Igualada mostra el camí

El dijous dia 12 el titular destacat informava d'«Un mort, 20 afectats i 250 aïllats a Igualada». Les escoles tancaven a tota la Conca d'Òdena, a Manresa se susprenien espectacles i la jornada esportiva del cap de setmana, i els supermercats notaven un cert pànic comprador. Un subtítol informava que «el ministeri preveu que la crisi duri dos mesos si tot va bé, quatre si va malament». Ni bé ni malament: va ser un desastre total i la crisi no va començar a remetre fins que, a principis de l'any següent, es va començar a generalitzar la vacunació. Entremig la dalla de la mort va fer una collita espaordidora, amb unes trenta mil víctimes oficials a Catalunya i cinc vegades més al conjunt espanyol.

Al diari del divendres 13 la notícia, datada la jornada anterior, era que «El Govern prohibeix entrar i sortir de l'àrea d'Igualada». La Generalitat també havia decidit aturar tota l'activitat educativa i enviar alumnes i ensenyants a casa, en principi per a un període de quinze dies. El que no sabíem és que el curs acadèmic ja no es reprendria i que aquest forat, i les dificultats per impartir un ensenyament normal del curs següent, deixarien una petjada en la formació dels nois i noies afectats. Una més de les conseqüències negatives del confinament i de la por en unes personalitats en formació, que es traduiria en un increment dels problemes de salut mental i emocional.

El virus sí que viatjava

El divendres 14, avui fa tres anys, la foto destacada era un passadís de supermercat amb les lleixes buides, mentre el titular principal informava que el president Quim Torra reclamava al Govern central «confinar tot Catalunya», és a dir, tancar-la perquè no entressin els virus. Des de la Moncloa respondrien que «el virus no viatja», ximpleria absoluta, ja que ho havia fet fins llavors en el cos de les persones infectades que no mostraven símptomes. Va ser així com va sortir de la Xina, com va arribar a Europa, com es va escampar per Itàlia i com va arribar a la península Ibèrica. El tancament de fronteres i la restricció de mobilitat, no ja entre autonomies sinó tothom



► **DEDICACIÓ TOTAL.** Dos professionals de la salut amb equips complets de protecció individual atenen un malalt de covid a la UCI. El personal dels hospitals i



► **SENSE VISITES.** Estadants d'una residència d'avis del Bages es van fotografiar amb aquest cartell per enviar una abraçada als familiars que no els podien anar

a casa, no trigarien gaire a arribar. I persistirien fins esgotar-nos.

En tot cas, l'executiu català havia dictat el tancament de tots els negocis i activitats públiques excepte els serveis de primera necessitat. El Govern central, mentrestant, es preparava per decretar aquell mateix dia l'estat d'alarma i detallar les mesures que se'n derivarien. El confinament era a la vista i només mancava veure'n l'abast.

Confinament domiciliari

Aquell divendres 14 Pedro Sánchez va signar el decret de l'estat d'alarma, del que aquest diari informava l'endemà, dissabte 15, destacant que l'Estat trepitjava competències autonòmiques. Pel que fa a l'afectació de la vida quotidiana, el terme més adient era confinament domiciliari. Aquest era el resum: «Els ciutadans només podran circular per les vies d'ús públic per comprar ali-



MARCIAL GUILLEN

dels centres de primària van veure's totalment desbordats i van compensar la manca de recursos i certeses amb una dedicació sense restriccions



ARXIU PARTICULAR

a visitar a causa de les restriccions imposades des del primer moment, però que no van evitar una gran mortalitat en aquesta mena de centres

ments, productes farmacèutics i de primera necessitat; assistència a centres sanitaris; desplaçament al lloc de treball; retorn al lloc de residència habitual; assistència i cura de grans, petits, dependents i persones amb discapacitat; desplaçament a entitats financeres o d'assegurances, o per causa de força major. A més, la circulació s'haurà de fer individualment i només acompanyat si es té mobilitat reduïda. Els

vehICLES podran circular per a les activitats abans citades o per anar a benzineres». Estancaven també els comerços no alimentaris o de bens essencials, «bars i restaurants, instal·lacions culturals, esportives, així com desfilades, revetlles i festes populars». Els llocs de culte podien obrir amb metre de separació entre fidels, però el dissabte el dissabte totes les diòcesis catalanes van decidir suspendre les misses.



MIREIA ARSO

► **PSICOSI DE CEL-LULOSA.** Quan van dictar-se les primeres restriccions es va produir una certa psicosis de desabastiment que es va notar a les lleixes dels supermercats, on un dels productes amb més demanda eren els rotlles de paper higiènic. O potser és que es notava més la seva compra a causa del volum de carro que desallotgen



JORDI BIEL

► **«ALGÚ SAP ON N'HI HA?»** La mascareta obligatòria va topiar durant dies amb la manca de disponibilitat



► **SALT A LA FAMA.** Els doctors Fernando Simón (a dalt) i Josep Maria Argimon van esdevenir rostres populars

Les mesures de confinament van entrar en vigor en cap de setmana, de manera que no es va poder copiar tot el seu abast fins el dilluns següent. Aquell dia va començar un capítol nou i diferent per a la vida de gairebé tothom, a la que va caldre anar-se adaptant sobre la marxa mentre se succeïen les notícies negatives: el ritme de contagis no parava de créixer, es disparava el de malalts ingressats i el de defunci-

ons, i les empreses patien pel futur mentre esperaven les mesures d'ajuda. Llavors no sabíem que la Unió Europea apostaria per deixar l'austeritat en suspens i gastar el que tenia i el que no tenia per evitar que la crisi sanitària es transformés en una tragèdia social i econòmica. Hi hauria recessió, això era inevitable, però també diners de la mànega del deute per sobreviure fins que amainés la tempesta.

Tot havia de canviar...

Va amainar, però va costar. Els primers mesos, quan tothom hi posava l'espatlla perquè la por ens fa adonar que només la solidaritat ens pot salvar, fèiem càlculs sobre tot el que aprendriem en aquell tràngol i com serien de diferents les coses quan hagués passat i apliquéssim les lliçons amb un esperit renovat.

Que el lector decideixi si ha estat així o si ens n'hem oblidat.